

ONDERZOEK Wetenschappers Amsterdam UMC zien corona-isolement bij slechthorenden

'Je voelt je buitengesloten'

Iedereen voelt op zijn klompen aan dat mondkapjes, anderhalve meter afstand en plastic schermen ellendig zijn voor de 2,6 miljoen slechthorenden in Nederland. Maar dat negentig procent de ander met een mondkapje moeilijk verstaat, is wel heel tragisch. „Voor het eerst in mijn leven voel ik me echt gehandicapt, terwijl ik al heel lang slecht hoor.”

Annemarie de Jong
 a.de.jong@mediahuis.nl

Amsterdam ■ Onderzoekers van Amsterdam UMC kregen 'signalen binnen' dat de coronamaatregelen grote impact hebben op slechthorenden. Uit een groot onderzoek onder negenhonderd deelnemers komen vandaag - op *World Hearing Day* - de harde cijfers naar buiten. „Hoe slechter horend, hoe meer last van de mondkapjes, plastic schermen en anderhalve meter afstand”, zegt Marieke van Wier, onderzoeker Oor en Gehoor.

Met een online hoortest zijn de deelnemers ingedeeld in normaalhorend, matig slechthorend en ernstig slechthorend. Uit analyse van de eerste gegevens blijkt dat 90 procent van de ernstig slechthorenden iemand met een mondkapje amper verstaat. „Ik vind die mondkapjes echt verschrikkelijk”, zegt een ondervraagde. Nog eens 62 procent verstaat de ander slechter door een spatscherm en 60 procent heeft last van de anderhalve meter. „Ik ben zelf licht slechthorend”, zegt onderzoeker Van Wier. „Iemand achter een plastic scherm met een mondkapje op, versta ik echt niet.”

Van de matig slechthorenden heeft 59 procent moeite de ander met een mondkapje te verstaan, 37 procent heeft last van het spatscherm en 31 procent van de anderhalve meter. Zelfs een derde van wie normaal hoort verstaat iemand met mondkapje onvoldoende.

Volgens de onderzoekers voelen slechthorenden zich door de coronamaatregelen beperkt in hun communicatie. „Dat leidt tot een sociaal isolement voor deze groep. Je voelt je buiten gesloten”, zegt Van Wier.

Veel stress

„Door corona word ik volledig teruggeworpen op mezelf”, bevestigt een deelnemer. Een andere slechthorende heeft grote moeite om werk te vinden in coronatijd. „Videobellen en telefoongesprekken voor sollicitaties zijn erg lastig voor me en leveren veel stress op. Ik neig eerder naar niet reageren op een vacature.”

Van de ondervraagden ervaart 45 procent 'dat hun slechthorendheid meer impact op hun leven heeft dan voor de pandemie'. „Ik heb meer last van mijn beperking gekregen, die ik voorheen niet als een beperking ervoer.” Een andere deelnemer meldt: „Ik ben me veel bewuster van hoe slecht ik hoor. Mondkapjes en afstand zijn funest om de ander te verstaan.”

Door het mondkapje is liplezen onmogelijk. Onderzoeker Van Wier: „Voor slechthorenden is iemands gezichtsuitdrukking een extra informatiebron om ergens nog chocola van te maken. Maar door het mondkapje zie je niet of iemand iets verbaasd of lachend zegt.” Ook het dragen van een

Onderzoekers stellen vast dat 90 procent van de ernstig slechthorenden iemand met een mondkapje amper verstaat.

FOTO GETTY IMAGES

„**Ik ben me veel bewuster van hoe slecht ik hoor. Mondkapjes en afstand zijn funest om de ander te verstaan**”

hoortoestel én mondkapje is voor 67 procent geen ideale combinatie. „Een man die thuiskwam en werd gebeld merkte dat hij niks verstond. Bleek dat hij zijn hoortoestel tegelijk met het mondkapje in de vuilnisbak had gegooid.”

Van de 65-plussers heeft een derde gehoorproblemen. Van Wier roept op rekening te houden met slechthorenden. „Door langzaam en duidelijk spreken, de tijd te nemen, vraag of de ander je begrepen heeft, schrijf eventueel op wat je wilt zeggen, doe wanneer dat veilig is het mondkapje af, gebruik het beeld bij beeldbellen en zorg dat je goed zichtbaar bent.”

'Je moet voortdurend gokken wat iemand zegt'

Annemarie de Jong

Alkmaar ■ **Het mondkapje en de anderhalve meter zitten slechthorenden behoorlijk dwars. „Als je zelfs de juffrouw achter de kassa niet verstaat, word je daar behoorlijk onzeker van”, zegt Frans Hofstra (70) uit Alkmaar.**

„Wat vraagt ze eigenlijk? 'Wilt u de bon?' 'Wilt u een tasje?' Je moet voortdurend gokken wat iemand zegt.” Volgens Hofstra, die ernstig slechthorend is, leidt dat tot vermoeidheid en eenzaamheid. „Je wil niet constant vragen: 'herhaal het eens'. Soms laat je dat zitten.”

De coronamaatregelen hebben grote impact op slechthorenden, blijkt uit onderzoek van Amsterdam UMC. Hofstra: „Door het mondkapje is iemands gezichtsuitdrukking weg en kan ik niet meer liplezen.” Oké, er zijn doorzichtige mondkapjes, maar die raken beslagen of spiegelen, zegt het bestuurslid van patiëntenvereniging Hoornmij, afdeling Alkmaar.

„Als je buiten op anderhalve meter afstand zit en er zit een mus in de dakgoot te kwetteren, dan is het heel moeilijk de ander te verstaan.” Uit het Amsterdamse onderzoek

blijkt dat slechthorenden meer videobellen dan 'normaal' horenden: 71 tegen 60 procent. Maar ze kunnen hun gesprekspartners niet goed verstaan. Hofstra herkent dat. „We hadden het laatst in een Zoomvergadering over een 'bouwvakker', maar ik verstond 'houthakker'. Als je daar dan op reageert, sta je toch een beetje voor gek.”

„**Aan het einde van de dag ben ik nu veel vermoeider**”

Op verjaardagen is het in niet-coronatijd al lastig het gesprek te volgen. „Maar door corona komen er barrières bij.” Hofstra ziet de eenzaamheid groeien bij slechthorenden. „De koffieochtend ligt stil en een uitje kan niet, want je mag niet samen in een bus. Kijk, ik heb kinderen, kleinkinderen en een vrouw. Er

zijn mensen die het moeilijker hebben dan ik.” Positieve kant van de coronacrisis is de opmars van doventolken op tv. „Ik ben blij met Irma Sluis. Ik herken veel van haar gebaren, het helpt een beetje.”

Slechthorende Leonie Warringa (30) werkt als arts in het ziekenhuis. „Iedereen draagt hier mondkapjes. Ik heb er heel veel last van.” Ze mist de non-verbale communicatie en merkt hoe afhankelijk ze is van liplezen. „Aan het einde van de dag ben ik veel vermoeider dan anders, omdat ik zo mijn best moet doen om iedereen te verstaan. Ik ben blij als de mondkapjes weer weg mogen; zou een grote opluchting zijn.” Zonder hoortoestel hoort ze niets, dat is aangeboren, en met apparaat hoort ze 'de helft'. „Ik kan je beter verstaan als ik afstand houdt en jij het mondkapje even afdoet.”

Warringa: „Als ik met collega's door de gang loop haak ik soms af, dan versta ik het niet. Laat maar, denk ik dan, als het echt belangrijk is hoor ik het wel.” Slechthorenden zijn dat wel gewend. „Je voelt je altijd wel een beetje buitengesloten.” Eén lichtpuntje: „Nu spreek je thuis af om een keer te eten met een klein gezelschap, dat is qua akoestiek prettiger dan in een restaurant.”